

گام دیگری بسوی تحقق پایپ لاین افغان

Author: **Abdol Wahed Faramarz**

تحلیلگران به این باورند که برای تامین امنیت پایپ لاین در مناطقی که شورشیان در آنها فعالیت دارند، حمایت پاکستان نقش کلیدی دارد.

گزارشی از عبدالواحد فرامرز- افغانستان

گزارش شماره 393

14 مارچ 2011

انتقال پایپ لاین گاز از ترکمنستان به بازار تشنه انرژی جنوب آسیا آرزوی است که سالها به تعویق افتاده است. اکنون با امضای چارچوب کاری از سوی چهار بازیگر اصلی این پروژه تحقق این آرزوی گام نزدیک تر شده است. اما قبل از آنکه اعمار این پایپ لاین آغاز شود، باید موانع متعددی برطرف گردد، حداقل حضور شبه نظامیان طالب در مناطقی که این پایپ لاین از خاک افغانستان می گذرد یک موضوع جدی است.

روسای جمهوری ترکمنستان، افغانستان و پاکستان و وزیر نفت و گاز هند توافق را برای اجرای پروژه پایپ لاین از مسیر افغانستان بتاريخ 11 دسامبر امضا کردند.

این پروژه که بنام تاپی (TAPI) نیز شهرت دارد، تقریباً از دو دهه به این سو موضوع بحث بوده و هر از گاهی جان تازه ای به آن دمیده و دوباره به فراموشی سپرده شده است. کلمه تاپی ترکیبی از حروف اول نام کشورهای ذیدخل می باشد. مانع اصلی بر سر راه این پروژه همیشه بی ثباتی حاکم در افغانستان بوده است. بی اعتمادی بین هند و پاکستان، دو بازاری که ترکمنستان برای فروش گازش به آنها چشم دوخته، نیز در موفق نشدن این پروژه نقش داشته است.

بحث ها در مورد اهدات این خط لوله گاز در دهه 1990 آغاز گردید، و شرکت ارجانتینی بنام بریداس در آن وقت شرکت اصلی علاقه مند به اعمار این خط لوله گاز بود، اما بعداً شرکت یونیکال مربوط به ایالات متحده امریکا جای آن را گرفت. در افغانستان، حکومت برهان الدین ربانی که درین گفتگوها دخیل بود از سوی گروه طالبان سقوط داده شد، و این گروه با امضای توافقنامه ای در سال 1998 اجازه داد تا این پروژه به پیش برده شود. اما با عقب نشینی یونیکال، کنسرسیوم (ائتلاف شرکت ها) از هم پاشید.

با روی کار آمدن حکومت جدید در سال 2001، علاقه مندی غربی ها به توافق اولیه ای که بین رهبران افغان، پاکستان و ترکمنستان در سال 2002 امضا شد، دوباره زنده گردید. اما بخاطر شورش مجدد طالبان در مناطقی که خط لوله گاز از آن قرار است بگذرد، پیشرفت جدی درین زمینه غیر ممکن گردید.

علیرغم ادامه نگرانی های امنیتی، سال گذشته شاهد پیشرفت قابل توجهی در زمینه پروژه پایپ لاین گاز بود. در ماه سپتامبر سال گذشته میلادی، چهار کشور دخیل درین پروژه اسنادی را به ارتباط ساختار تشکیلاتی این پروژه ی هشت میلیارد دلاری و شرایطی که قرار است به اساس آن دریافت کنندگان گاز ترکمنستان قیمت گاز را بپردازند، امضا کردند.

قرار است پایپ لاین از مناطق گاز خیز ترکمنستان آغاز شود و از طریق ولایات هرات، هلمند و قندهار به پاکستان و از آنجا به کشور هند امتداد یابد. این پایپ لاین ظرفیت انتقال 33 میلیارد مکعب گاز را در سال خواهد داشت.

سیامک هروی، معاون سخنگوی رییس جمهور کرزی می گوید که این پروژه سال آینده افتتاح و تا سال 2014 به پایه اكمال خواهد رسید. به گفته او، هند و پاکستان به اجرای این پروژه کاملاً متعهد می باشند.

او گفت: "تاکید اصلی پاکستان و هند برای اجرای این پروژه ناشی از کمبود گاز در آن کشورها می باشد. رشد اقتصادی، هند و پاکستان را شدیداً به انرژی وارداتی بخصوص از منابع آسیای میانه، وابسته کرده است."

هند اکنون یکی از استفاده کنندگان عمده انرژی می باشد و در پی یافتن منابع خارجی برای تهیه انرژی مورد ضرورت اش می باشد. با آنکه پاکستان بازار کوچکتري می باشد، مقامات آن کشور انتظار دارند که مصرف گاز شان افزایش یابد و کشور مذکور نسبت به سایر همسایگانش بیشتر به گاز طبیعی متکی می باشد.

در حالیکه نیاز هند و پاکستان به انرژی امر روشن می باشد، افغانستان نیز با رفع نیازمندی های محلی اش به گاز، همچنان فیس ترانزیت و نزدیک به 5000 فرصت شغلی جدید بهره خواهد برد. وحید الله شهبانی وزیر معادن می گوید که افغانستان سالانه تنها حدود 5 میلیارد متر مکعب گاز را از طریق این پایپ لاین مصرف خواهد کرد.

اما جهت منفی مساله این است که اکثر 750 کیلومتر مسیر خط لوله گاز در خاک افغانستان از مناطقی می گذرد که طالبان در آنجا کم و بیش آزادانه تر عمل می کنند، بالای عساکر حکومتی و بین المللی حمله نموده و برای برهم زدن سیستم ارتباطات جاده ها را بم گذاری می کنند.

مقامات افغان می گویند برای حفاظت این خط لوله یک نیروی نظامی 5000 الی 7000 را تشکیل خواهند داد.

شهبانی گفت: "در دیداری که با وزارت داخله داشتم، آنها به این باور بودند که یک نیروی مسلح 7000 نفری برای تامین امنیت پایپ لاین کافی خواهد بود، و اداره ترافیک و سایر بخش های پولیس نیز به این منظور {در مسیر خط لوله گاز} مستقر خواهند شد." او افزود که جلب حمایت مردم محل نیز حیاتی خواهد بود.

بسیار صاحب نظران افغان به این باورند که پروژه پایپ لاین از نظر اقتصادی و سیاسی تاثیرات مثبتی در منطقه بجا خواهد گذاشت.

آذرخش حافظی، مسوول کمیته امور خارجی اتاق تجارت و صنایع افغانستان گفت: "زمانی که پایپ لاین گاز بخاطر نیازمندی پاکستان و هند از خاک امتداد یابد، این امر بر اوضاع امنیتی افغانستان اثر مثبت خواهد گذاشت. این پروژه زمینه توافقات دیگری را در آینده مساعد خواهد ساخت. این پروژه اهمیت جیو استراتژیک افغانستان را نیز افزایش خواهد داد."

این خوشبینی در میان تعداد زیادی از افغانها مانند سید جمال باشنده کابل نیز وجود دارد. او به آی دلیو پی آر گفت که معامله پایپ لاین تنها دستاورد قابل توجه حکومت در یک دهه اخیر بوده است.

او که سلیندر خالی گاز در دستش بود گفت: "اگر این پروژه پایپ لاین موفق شود، ما دیگر بیش ازین به کشورهای همسایه وابسته نخواهیم بود. شما دیدید که ایران تانکرهای گاز ما را در سرمای زمستان متوقف کرد. علاوه بر آن، وقتی گاز میسر شود، جنگل های ما مصوون خواهند ماند، زیرا گاز ارزان تر خواهد بود و زندگی مردم تغییر خواهد کرد."

برخی تحلیل گران می گویند که نقش پاکستان می تواند در موفقیت این پروژه کلیدی باشد، زیرا به گفته آنان استخبارات پاکستان قادر است شورشیان را مهار کنند.

احمد سعیدی، کارشناس امور افغانستان و پاکستان می گوید اگر اسلام آباد با مشکل جدی انرژی روبرو شود، می تواند در پنج سال آینده مصوونیت پایپ لاین گاز را تامین کند. او به این باور است که استخبارات پاکستان (آی اس آی) که گفته می شود در سالهای قبل تماس های نزدیک با طالبان افغان داشته اند، مانع پروژه پایپ لاین نخواهد شد.

احمد سعیدی گفت: "گروه هایی چون طالبان و حزب اسلامی به گفته های پاکستان گردن می گذارند. چون پاکستان به انرژی نیاز دارد، لذا پروژه عملی خواهد شد."

احمد سعیدی با یاد آوری این موضوع که گلبدین حکمتیار رهبر بخش شورشی حزب اسلامی بطور علنی گفته بود که گروه او مانع کار پروژه نخواهد شد، افزود: "شکی وجود ندارد که طالبان و حزب اسلامی در راه این پروژه پس ازآنکه براه افتاد، کارشکنی نخواهند کرد. چرا که آنها عملیات های شان را در افغانستان به اساس دساتیر آی اس آی انجام می دهند."

او افزود: "اگر هرگونه اختلالی صورت گیرد، عامل آن ایران خواهد بود."

سال گذشته، هند اعلان کرد که دیگر به پروژه پایپ لاین صلح که قرار بود از طریق خاک ایران و پاکستان به هند برسد، تمایلی ندارد. دلیل رسمی برای این عدم تمایل نرخ بالای گاز و نگرانی های امنیتی بود، اما سعیدی می گوید که هند در اثر فشار واشنگتن ازان پروژه عقب نشینی کرد. حمایت ایالات متحده از پروژه تاپی خلاف علاقه شدید ایران به صدور نفت می باشد.

عبدالواحد فرامرز، گزارشگریست در کابل که از سوی آی دلیو پی آر تربیت شده است.

Turkmenistan :Location

Pakistan

افغانستان

Economy :Topic

Source URL: <https://iwpr.net/da/global-voices/%DA%AF%D8%A7%D9%85-%D8%AF%DB%8C%DA%AF%D8%B1%DB%8C-%D8%A8%D8%B3%D9%88%DB%8C-%D8%AA%D8%AD%D9%82%D9%82-%D9%BE%D8%A7%DB%8C%D9%BE-%D9%84%D8%A7%DB%8C%D9%86-%D8%A7%D9%81%D8%BA%D8%A7%D9%86>